

Kinder Torah

Parashas Behar

בס"ד

Lend to Your Brother

Knock, knock. The man opens the front door. Standing before him is his brother, Meir.

"Meir! I haven't seen you in a long time! How are you?"

"Not so good, Chezi."

"Oy vey! What is the matter?"

"I'm having problems with *parnassa* (livelihood)."

"Really? What happened?"

"I had a good job, but I was laid off. I managed to find another job. It was going well; however, yesterday I received a note from my boss."

"Oh no."

"Yes. I lost this job too. I could look for another one. At my age the possibilities are slim."

"You are not an old man, Meir. You are a dedicated hard worker."

"I realize that, Chezi. However, the job market is tough. I would like to start my own business."

"What would you do?"

"I have always been good with my hands. I would like to get into home repairs. I know that a good, reliable repairman is hard to find."

"I agree, Meir."

"I went to the bank for a loan to help me start the business. I need to buy tools, and I need help covering the family expenses until my income increases. The bank charges 10% interest for small business loans. They also require a lot of paperwork, collateral, and guarantors. I just cannot manage all of that."

"I understand, Meir."

"After the bank, I went to a money lender. He wanted an even higher interest rate. If I do not quickly succeed in my business, I will have to borrow more money to pay off this loan. The interest will just keep building up and up and I will be working just to pay interest. It is a vicious cycle. I don't want to get involved."

"I agree, Meir."

"That is why I am coming to you, Chezi. Perhaps you can lend me the money. B'ezrat Hashem you will help me stay afloat until I can stand on my own two feet."

Chezi smiles warmly and gives his brother a big hug.

"I will lend you the money, Meir. We grew up together. We played together. We helped each other in school. We have shared the good times and hard times together our whole lives. We are from the same flesh and blood! Of course, I will help you. I am your brother!"

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

The Torah states, "If your brother becomes poor...you shall strengthen him...Do not take interest from him...let your brother live with you." (Vayikra 25:35-37).

The Sefer HaChinuch (Mitzvah 66) explains that lending to a poor person ingrains within us the *middos* (good character traits) of *chesed* (kindness) and *rachamim* (compassion). Why not charge *ribbis* (interest) on the loan? Because *ribbis* will ultimately make the borrower even poorer. He will lose his possessions paying off the *ribbis* (Mitzvah 68).

The verse refers to the downtrodden Jew who needs a loan as "your brother" (Vayikra 25:35, Devarim 23:20). Would a

person ever refuse to do a kind act for his brother? His own flesh and blood? Finally, the Sefer HaChinuch (Mitzvah 573) points out that Hashem loves us. One reason is that we serve Him by keeping His Torah and mitzvos. He loves us, therefore, we should love each other, and be kind to each other by lending money without interest.

Kinderlach . . .

Did you get a nice gift of money for your birthday? Did you make a little money working during the vacation? What will you do with it? Do you want to put it to good use? Lend it to a gemach – an organization that lends money to Jews – interest free. You may say to yourself, "I can get interest when I deposit in the bank. Here I get no interest." True, but just think about your brother who needs help. He may have lost his job, he may have medical expenses, or his home may need major repairs. He needs you. Who else can he turn to but you, his own

brother? Hashem promises great rewards for those who help their brothers. Kinderlach, lend your money to a gemach, and earn much more than interest: prosperity in this world, and schar (reward) in the World to Come.

The Holy Land

"Hashem spoke to Moshe on Har Sinai saying, "...the land shall rest for Hashem" (Vayikra 25:1-2). Rashi asks the famous question, "How is *Shmitta* (the Sabbatical year) related to Har Sinai?" The Keli Yakar has a novel answer to this question. *Shmitta* and Har Sinai are similar in many ways. Moshe Rabbeinu went up to Har Sinai after counting seven weeks (49 days) from Yetzias Mitzraim. So too, *Shmitta* is once every seven years, and *Yovel* is after seven *Shmittas* (49 years). Har Sinai became holy, and it was forbidden to plow and plant there. Similarly, these *melachos* are forbidden during the *Shmitta* and *Yovel* years, due to the holiness of the Land of Israel. The Shofar sounded during the *Yovel* year just as it sounded during the giving of the Torah at Har Sinai. At that time, Hashem taught Moshe Rabbeinu about the *Shmitta* and *Yovel* years. They were imbued with holiness just as Har Sinai was. The air of the Land of Israel imparts wisdom, just as Har Sinai did. There is no Torah like the Torah learned in the Land of Israel. So too, there is no Torah like the Torah learned at Har Sinai.

We are approaching Shavuot, the time of the giving of the Torah. We know how holy Har Sinai was. There we were shown that Hashem is G-d and there is no One besides Him (Devarim 4:35). All of the heavens opened for us. The Keli Yakar is telling us that the Land of Israel has the same holiness. Let us all try to appreciate that holiness.

Kinderlach . . .

*Many Jews are very fortunate to live in the Land of Israel. Let us all try to appreciate its holiness. We can learn the halachos of *Shmitta*. We can learn the halachos of other mitzvos that can only be performed in the Land of Israel, such as *trumah* and *maaser*. We can strengthen the observance of these mitzvos. And we can prepare ourselves for the giving of the Torah this Shavuot.*

והגדת לבנך

פרשת בהר

וחי אחיך עמך

דפיקות נשמעות. בעל הבית פותח את הדלת, ומולו עומד אחיו, מאיר.

"מאיר! כבר זמן רב לא ראיתי אותך! מה שלומך?"
 "לא כל כך טוב, חזי."
 "אוי ואבוי, מה הבעיה?"
 "יש לי בעיות פרנסה."
 "באמת? מה קרה?"
 "היתה לי עבודה טובה, אך פוטרתי ממנה. הצלחתי למצוא עבודה אחרת, והכל היה בסדר, אך אתמול קיבלתי מכתב מהמעביד שלי..."
 "אוי לא."

"כן. פוטרתי גם מעבודה זו. אני יכול לחפש אחרת, אך בגיל שלי הסיכויים שלי למצוא עבודה קלושים."
 "אינך איש זקן, מאיר.
 ואתה עובד מסור ביותר."
 "אני יודע את זה, חזי. אך מצב התעסוקה איננו טוב. אני רוצה לפתוח עסק משלי."
 "במה תעסוק?"
 "תמיד הייתי טוב בתיקונים. אני רוצה להיכנס לתחום של ביצוע תיקונים בבתיים. אני יודע שקשה למצוא 'כלבוניק' טוב ואמין."

"נכון, מאיר."
 "הלכתי לבנק לבקש הלוואה שתאפשר לי לפתוח את העסק. אני צריך לקנות כלים, ומלבד זאת אני צריך לכסות את הוצאות המשפחה עד שההכנסה שלי מהעסק תגדל. הבנק מבקש ריבית של 10% על הלוואות לעסקים קטנים. הוא גם דורש הרבה ניירות - בטחונות וערבים. אינני מסוגל להתמודד עם כל זה."
 "אני מבין, מאיר."

"אחרי שפניתי לבנק, הלכתי למלווה פרטי. הוא רצה ריבית גבוהה עוד יותר. אם לא אצליח במהרה בעסק יהיה עלי ללוות עוד כסף כדי להחזיר את ההלוואה הזאת. הריבית תלך ותצטבר, ואז כל רווחי ילכו כדי לשלם את הריבית. זהו מעגל קסמים, ואינני רוצה להסתבך בו."
 "אני מסכים, מאיר."

"ולכן אני בא אליך, חזי. אולי אתה יכול להלוות לי את הכסף שאני צריך? בעזרת ה' תעזור לי להחזיק מעמד עד שאוכל להיות עצמאי."

חזי מחייך ומחבק את אחיו בחום.

"ודאי שאלווה לך את הכסף, מאיר. הרי גדלנו יחד, שיחקנו יחד, ועזרנו זה לזה בלימודים. עברנו יחד זמנים טובים יותר וטובים פחות במשך חיינו. הרי עצמי ובשרי אתה! ודאי שאעזור לך. אני אחיך!"

התורה אומרת, "וכי ימוך אחיך... והחזקת בו... אל תקח מאתו נשך ותרבית... וחי אחיך עמך" (ויקרא כ"ה, ל"ה-ל"ו). בעל ספר החינוך (מצוה ס"ו) מסביר שהלוואה לעני משרישה בקרבנו את מידות החסד והרחמים. מדוע לא לגבות ריבית על הלוואה? כי הריבית בסופו של דבר תגרום ללווה העני להיות עני עוד יותר. הוא יצטרך למכור את רכושו כדי לשלם את הריבית (מצוה ס"ח). הפסוק מכנה את היהודי שזקוק להלוואה "אחיק" (ויקרא כ"ה, ל"ה; דברים כ"ג, כ'). האם אדם יכול לסרב לעשות חסד עם אחיו? עם עצמו ובשרו? ולבסוף, ספר החינוך (מצוה תקע"ג) מזכיר את העובדה שה' אוהב אותנו. אחת הסיבות לאהבתו אלינו היא שאנו עובדים אותו בקיימנו את תורתו ומצוותיו. הוא אוהב אותנו - ולפיכך עלינו לאהוב זה את זה ולעשות חסד זה עם זה באמצעות הלוואת כסף בלי ריבית.

ילדים יקרים...

האם קיבלתם כסף כמתנת יום הולדת? האם הרווחתם מעט כסף מעבודה בזמן החופש? מה תעשו עם הכסף הזה? האם ברצונכם לעשות בו שימוש טוב? הלוו אותו לגמ"ח - לארגון שמלווה כסף ליהודים ללא ריבית. ייתכן שתחשבו, "הרי אם אפקיד את הכסף בבנק אקבל עליו ריבית, ומהלוואת הכסף לגמ"ח לא אקבל שום ריבית." נכון, אך חישבו על אחיכם הזקוקים לעזרה. ייתכן שהוא מובטל; ייתכן שיש לו הוצאות רפואיות, או שהוא חייב לתקן דבר מה בביתו. הוא זקוק לך. למי עוד הוא יכול לפנות אם לא אליך, אחי? ה' מבטיח שכר גדול לאלה שמסייעים לאחיהם. ילדים יקרים, הלוו את הכסף שלכם לגמ"ח, ובה תזכו להרבה יותר מאשר ריבית: פרנסה טובה בעולם הזה, ושכר לעולם הבא.

ארץ הקודש

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור... ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כ"ה, א-ב). רש"י שואל את השאלה הידועה: "מה עניין שמטיה אצל הר סיני?" "כלי יקר" יש תשובה מקורית לשאלה זו. שמטיה והר סיני דומים בדברים רבים: משה רבינו עלה להר סיני לאחר שספר שבעה שבועות (49 יום) מיציאת מצרים, ובדומה לך, השמטיה באה אחת לשבע שנים, והיובל לאחר שבע שמטות (49 שנה). הר סיני התקדש, והיה אסור לחרוש ולזרוע שם. בדומה לך, מלאכות אלה אסורות במשך שנות השמטיה והיובל, בגלל קדושת ארץ ישראל. קול השופר נשמע גם בשנת היובל וגם בזמן מתן תורה בהר סיני. והיה זה בהר סיני שה' לימד למשה הלכות השמטיה והיובל. גם בשמטיה וגם ביובל יש קדושה דוגמת קדושת הר סיני. אורה של ארץ ישראל מחכים, כפי שהחכמנו בהר סיני. אין תורה כתורת ארץ ישראל, וכן אין תורה כמו התורה שנלמדה בהר סיני.

אנו מתקרבים לחג השבועות, זמן מתן תורה. אנו יודעים עד כמה קדוש היה הר סיני. שם ראינו כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו (דברים ד', ל"ה). שם נפתחו לנו השמיים. ה"כלי יקר" אומר לנו שארץ ישראל נתברכה באותה קדושה. הבה וננסה לחוש ולהעריך את הקדושה הזאת.

ילדים יקרים...

יהודים רבים זכו, והם גרים בארץ ישראל. הבה וננסה להעריך את קדושתה. אנו יכולים ללמוד את הלכות השמטיה, ואת ההלכות של שאר המצוות התלויות בארץ, כגון הפרשת תרומות ומעשרות. בואו ונתחזק בקיום מצוות אלה, ונכין עצמנו למתן תורה בחג השבועות הזה.

